

Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien lausunto valtioneuvoston päätösluonnokseen
Valkeakosken kaupungin liittämisestä Tampereen seudun työllisyysalueeseen

KH 22.01.2024 § 14
328/00.04.01/2023

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Kunnat tai kuntien muodostamat yhteistoiminta-alueet ovat toimittaneet työ- ja elinkeinoministeriölle ilmoituksensa työllisyysalueiden muodostamisesta 31.10.2023 mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriölle lähetetyissä asiakirjoissa kunnat tai yhteistoiminta-alueet ovat kuvanneet työvoimapalvelujen järjestämiseen liittyvät suunnitelmansa ja sopimuksensa työvoimapalveluiden siirtyessä kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 alkaen.

Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluu Tampereen lisäksi 14 kuntaa. Valkeakoski on toimittanut poikkeuslupahakemuksen. Tampereen seudun työllisyysalue ja Valkeakoski kuuluvat työllisyysalueen muodostamisen osalta nk. perälautamenettelyn piiriin.

Perälautamenettelyssä työllisyysalue muodostetaan valtioneuvoston päätöksellä, mikäli kunta tai alue ei täytä lainsäädännössä järjestämisvastuulle asetettuja edellytyksiä eikä valtioneuvosto ole myöntänyt poikkeuslupaa tai jos kunta jää työllisyysalueen ulkopuolelle. Valtioneuvostolla on työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 16 §:n nojalla oikeus päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja työllisyysaluetta. Kuntia kuultuaan valtioneuvosto tekee päätökset työllisyysalueista viimeistään helmikuussa 2024.

Liitteenä oleva valtioneuvoston kuulemiskirje ja päätösesitysluonnos toimitettiin kunnille 27.11.2023. Päätösesityksessä esitetään seuraavaa:

- Valtioneuvosto ei myönnä Valkeakosken kaupungille työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lupaa järjestää työvoimapalveluita.
- Valtioneuvosto päättää Valkeakosken liittämisestä Tampereen kaupungin, Kangasalan kaupungin, Lempäälän kunnan, Nokian kaupungin, Oriveden kaupungin, Pirkkalan kunnan, Vesilahden kunnan, Ylöjärven kaupungin, Akaan kaupungin, Juupajoen kunnan, Kuhmoisten kunnan, Pälkäneen kunnan, Ruoveden kunnan, Urjalan kunnan ja Virtain kaupungin valtuustojen hyväksymän sopimuksen mukaisesti perustettuun työllisyysalueeseen.
- Toimielimen kokoonpano on yhteensä 33 jäsentä, josta Tampere 13 paikkaa ja muut kunnat 20 paikkaa. Päätösesityksessä kokoonpano on muodostettu niin, että jokaisella kunnalla on yksi (1) paikka alkavaa 10 000 työikäistä kohden.
- Valtio ei voi pakottaa Valkeakosken viranhaltijoita siirtymään Tampereen palvelukseen.

- Valtio ei voi pakottaa kotoutumislain mukaisia tehtäviä siirrettäväksi työllisyysalueelle muilta osin, kuin työnhakijoina olevien osalta.
- Kustannustenjakomalli olisi edellä mainitusta syystä erilainen kuin muilla kunnilla.

Hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa ratkaisuun. Työ- ja elinkeinoministeriö varaa Valkeakosken kaupungille sekä Tampereen työllisyysalueen kunnille mahdollisuuden lausua mielipiteensä ja antaa selityksensä asiassa. Mahdollinen kirjallinen lausunto tai selvitys tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon viimeistään 2.2.2024.

Perälautamenettelyn realisoituminen valtioneuvoston päätösluonnoksessa esitetyllä tavalla ei tue Tampereen seudun kuntien etua työllisyyden edistämisen kokonaisuuden strategisesta näkökulmasta. Kuntien yhteisen lausunnon valmistelemiseksi on käyty neuvottelut Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien kunnan- ja kaupunginjohtajien kesken 19.12.2023 ja 10.1.2024. Lisäksi Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien johdon edustajat pitivät Valkeakosken edustajille lausunnon läpikäynnin 12.1.2024, jossa on annettu mahdollisuus tutustua lausunnon sisältöön. Valkeakosken edustaja oli todennut tilaisuudessa, että Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien lausunnossaan muutettavaksi esitetty toimielimen kokoonpano vaikuttaa heidän kannaltaan paremmalta vaihtoehdolta kuin valtioneuvoston päätösesitykseen sisältyvä toimielimen kokoonpano.

Valtioneuvoston päätösesityksessä todetaan: *”Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ja oikeuskäytännöstä johtuu, että valtioneuvoston päätöksellä ei voida kuntien itsehallinnon perustuslainsuoja huomioon ottaen säätää tai määrätä kuntien yhteistoiminnalle sellasia päätöksentekojärjestelmää, joka velvoittaa muut yhteistoimintaan osallistuvat kunnat hyväksymään yhden kunnan yksipuolisen määräämisvallan. Lisäksi kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille tulee taata edustus toimielimessä.”* (PeVL 37/2006 vp ja siinä mainitut lausunnot sekä KHO 2014:144 ja KHO:2023:22)

Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun kuuluvat kunnat antavat liitteenä olevan yhteisen lausunnon valtioneuvoston päätösluonnokseen. Lausunnossa esitetään ensiksi, että Valkeakoskelle myönnettäisiin sen hakema poikkeuslupa järjestää palvelut itse ja Valkeakoskea ei liitettäisi vasten tahtoaan Tampereen seudun työllisyysalueeseen. Toiseksi lausunnossa esitetään, että jos Valkeakoski vastoin esitettyä kuitenkin liitetään valtioneuvoston päätöksellä Tampereen seudun työllisyysalueeseen, tulee toimielin ja sen kokoonpano muodostua seuraavasti:

Yhteistä toimielintä ja sen kokoonpanoa koskien Tampereen seudun työllisyysalueen kunnat lausuvat, että yhteisenä toimielimenä toimii Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto. Työllisyysjaostossa on 17 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Tampereen elinvoima- ja osaamislautakunta valitsee kahdeksan (8) jäsentä varajäsenineen, mukaan lukien puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Muut sopijakunnat valitsevat yhdeksän (9) jäsentä varajäsenineen. Tarkemmin toimielimen kokoonpanon muodostuminen ja perustelut kuntien lausuman mukaisen esityksen hyväksymiseksi on esitetty liitteenä olevassa lausunnossa.

Mikäli valtioneuvosto päättää Valkeakosken liittämistä Tampereen seudun työllisyysalueeseen kuntien lausunnossa esittämien tavoin, ei Valkeakosken oma henkilöstö siirtyisi vastuukunnan palvelukseen eikä kotolain mukaisia tehtäviä siirrettäisi vastuukunnan tehtäväksi siltä osin kuin ne eivät lain mukaan kuulu työvoimaviranomaiselle. Valkeakoskelle ei siirrettäisi toimivaltaa vaan Tampereen seudun työllisyysalue joutuisi järjestämään henkilöstön tuottamaan Valkeakosken alueen palvelut ja Valkeakoski joutuisi itse järjestämään kotolain mukaiset tehtävät. Tältä osin Valkeakosken olemassa olevien työvoimapalveluiden integrointi ja ekosysteemin hyödyntäminen osana Tampereen seudun työllisyysalueen toimintaa heikentyisi.

Tampereen kaupunki oikeutetaan tekemään lausuntoon vähäisiä, teknisluonteisia muutoksia esimerkiksi sanamuotoihin tai vastaaviin seikkoihin kuitenkin niin, ettei asiasisältö muutu yhdessä sovitusta.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 19 § 16.

Valmistelija

Pauliina Pikka, kunnanjohtaja
p. 040 573 6390, pauliina.pikka@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä liitteenä olevan Tampereen seudun työllisyysalueen kuntien yhteisen lausunnon valtioneuvoston päätösesitykseen toimitettavaksi työ- ja elinkeinoministeriöön 2.2.2024 mennessä.
2. hyväksyä, että Tampereen kaupunki toimittaa lausunnon lausunnossa mainittujen kuntien puolesta työ- ja elinkeinoministeriöön.
3. oikeuttaa Tampereen kaupungin tekemään lausuntoon vähäisiä, teknisluonteisia muutoksia, joilla ei ole vaikutusta yhdessä sovittuun asiasisältöön.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.